

1988	1990	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1995	1995	1996
In 1988 waren 2000 LLTB-leden met hun partner aanwezig bij de CVV in Grubbenvorst waar minister Braks (Landbouw) zijn beleid kwam verdedigen.	Op initiatief van - en gefinancierd door - de Noord-Brabantse en Limburgse landbouwcoöperaties en de daarmee gelieerde Rabobank en Interpolis, werd een mestverwerkingsfabriek in Helmond gebouwd.	Met 210 tractoren reden de Limburgse akkerbouwers naar het Ministerie van Landbouw waar een petitie werd aangeboden. De boeren eisten herstel van de graanprijzen en voor bepaalde gewassen een hectaretoeslag.	Gezamenlijk met COVAK, CAROM, COBAM en MESTAC is de Mestcoöperatie Zuid opgericht. Veehouders die lid zijn van een van de drie, kunnen hun mest afzetten via de coöperatie.	Sinds de MacSharry-hervorming van 1992, genoemd naar de toenmalige Europees Commissaris voor Landbouw Ray MacSharry, wordt het systeem van prijsondersteuning geleidelijk afgebouwd en vervangen door directe subsidies.	Eind december 1993 trad de Maas buiten haar oevers. De omgeving van Roermond en Venlo en specifiek de dorpen Gennepe, IJsselt en Borgharen werden zwaar getroffen door overstromingen.	De rechter in Den Bosch gaf de aspergetelers gelijk: er kwamen tewerkstellingsvergunningen voor werknemers van buiten de EU. Iets dat eerder onmogelijk was.	'Een hete herfst'; massaal boerenprotest tegen het door de regering voorgestelde mestbeleid. De verliesnorm vormde het centrale punt in de discussie.	Limburgse graantelers gingen op zoek naar nieuwe afzetmarkten. Er werd brouwerij geteeld voor de Gulpener Bierbrouwerij. In 1995 kon het zogenaamde Dageraad bier worden geproefd, de LLTB participeert in dit project.	Op 30 januari steeg de Maas bij Borgharen en Venlo opnieuw flink. In totaal moesten zo'n 250.000 Nederlanders huis en haard achterlaten. Het was de grootste evacuatie uit de recente Nederlandse geschiedenis.	LTO is opgericht in 1995. De organisatie is een samenwerkingsverband van LLTB, LTO Noord en ZLTO, en vertegenwoordigt bijna 35.000 boeren en tuinders.
INITIATIEVEN LLTB	AGRARISCH ALGEMEEN									

LLTB wijzigt beleid in jaren tachtig

PAUL LOGISTER
De LLTB was begin jaren tachtig het succesvolle centrum van een uitgebreid agrarisch netwerk. De relatie met economische instellingen werd door fusies en overnames wel wat losser, maar er bestond nog altijd een duidelijke band. De LLTB omschreef zichzelf als een dienstverlenende centrale.

1986-1996

In deze periode ontstond onder de achterban behoefte aan een individuele aanpak, naast een collectieve. De LLTB speelde daarop in door de dienstverlening verder uit te brei-

den en te professionaliseren.
In 1986 lagen de kaarten anders. Er ontstonden grote problemen op het gebied van productie, milieu en gezondheid, waardoor de sector zwaar onder druk kwam te staan. Er kwam een niet aflatende stroom maatregelen en beperkingen op de boeren af. Als reactie op deze omschakeling van technische naar sociale en ecologische accenten wijzigde het beleid van de LLTB in de jaren tachtig ingrijpend. De grenzen van de groei waren bereikt.
Van kwantiteit werd het accent verlegd naar kwaliteit. Boeren en tuinders moesten meer markt- en klantgericht produceren, terwijl ze ondertussen de publieke opinie

goed in de gaten moesten houden. Een koerswijziging die werd ingegeven door de problemen waarmee de LLTB en de sector werden geconfronteerd. Het imago van de agrarische bedrijven moest worden verbeterd.
Tegelijkertijd veranderde, onder druk van de morrende achterban, de wijze waarop de LLTB naar buiten toe de boerenbelangen behartigde. De te volgen strategie werd voortaan bepaald door en aangepast aan de omstandigheden. Niets werd uitgesloten. Overleg voor zover mogelijk, coalities met andere belangengroepen indien wenselijk en demonstratieve acties wanneer nodig.
Bovendien werd de overheidsbemoeienis door de achterban in toe-

nemende mate als bedreigend ervaren. Boeren en tuinders voelden zich achtergesteld.
Naar buiten toe wilde de LLTB blijven optreden als het gezicht van agrarisch Limburg. De agrarische beroepsbevolking vormde volgens de bond nog steeds één groep ondernemers die elkaar moest steunen. Een opvatting die breed werd gedeeld, zoals blijkt uit de wijze waarop binnen het LLTB-bestuur besluiten worden genomen. Stemmen was overbodig. Na de nodige discussies tussen regiovertegenwoordigers, vaktechnische organisaties en andere adviseurs ontstond een compromisvoorstel. Daarmee trad en treedt de LLTB naar buiten.

1896 - 2021

De LLTB bestaat dit jaar 125 jaar. In Nieuwe Oogst is volop aandacht voor dit jubileum. Gedurende dit jaar verschijnt elke maand een speciale jubileumpagina. Elke keer wordt een decennium met de belangrijkste gebeurtenissen uitgelicht. In deze aflevering staat de periode 1986-1996 centraal en komen de vier LLTB-leden aan het woord die zijn gevolgd voor een documentaire. Meer informatie over het jubileum is te vinden op lltb.nl/jubileum.

‘Filmen merk je op gegeven moment niet meer’

Omdat de LLTB 125 jaar bestaat is er een documentaire in de maak. In de docu ‘Vanaf de velden. De boer de tuinder en de mens’ staan vier Limburgse boerenfamilies centraal. Zij werden geruime tijd gevolgd en gefilmd in hun dagelijks leven. Hier leest u hoe ze dit hebben ervaren. Het resultaat is een film van pakweg vijftig minuten waarin de boerenfamilies en de liefde voor hun producten en dieren in beeld worden gebracht. De film gaat in première op donderdag 18 november 2021, tijdens het LLTB-Jubileumcongres dat plaatsvindt bij Foroxity Filmarena in Sittard.

Koen van Eijk

‘In het begin vond ik het filmen best spannend, maar de regisseur en cameraman wisten goed hoe dingen aan te vliegen en die professionele aanpak ervoer ik als heel prettig. Ze zijn in totaal ongeveer vier keer langs geweest om te filmen. Het voelt een beetje vreemd als er continu een camera in je nek hangt, maar ook daaraan was ik snel gewend. Daarnaast was ik gewoon met mijn werk bezig, maar ook dat bleek geen enkel probleem. Ik heb gewoon mijn ding kunnen doen. Het was hoe dan ook leuk om mee te maken. Ik neem het agrarische bedrijf over een aantal jaren over van mijn ouders. We hebben een varkens- en legpluimveebedrijf. Ik denk dat de filmmakers ondernemers hebben benaderd uit verschillende sectoren om een zo goed mogelijk beeld te krijgen. De insteek van onze bijdrage aan de documentaire was bedrijfsontwikkeling. Ik heb onder meer verteld over het ontstaan van ons bedrijf en de plannen die ik heb. Een concept van de documentaire hebben we al gezien en dat zag er heel goed uit.’

Veehouder in Budschop Foto's: Marleen Wijnen

Melkveehouder en fruitteiler in Sint Geertruid

Rebecca Steinbusch-Lacroix

‘Het was met name in het begin best vreemd om te worden gefilmd, zoiets doe je niet iedere dag. Mijn bijdrage aan de documentaire heeft er onder meer mee te maken dat ik bestuurlijk actief ben, maar ook hoe je als vrouw je weg vindt binnen de agrarische sector. Het team dat kwam filmen heeft op een dag best veel opnames gemaakt, zoals bij een vergadering, maar ook gewoon aan de keukentafel. Ze zijn vorig jaar ook al keertje geweest om de appelpluk te filmen. In het kader van boerderijeducatie was een basisschool bij ons te gast en ook dat bezoek is op film vastgelegd. Op dat moment ben je met de klas bezig en heb je niet echt in de gaten dat er filmopnames worden gemaakt. Dat was overigens ook later op de dag. 's Ochtends bij het ontbijt voelde dat wel iets anders, moet ik zeggen. Vanwege een aantal coronagevallen binnen ons gezin kon ik jammer genoeg niet bij de preview aanwezig zijn. Waar ik ook benieuwd naar ben, is of het beeld dat je van jezelf hebt een beetje strookt met wat je in de docu te zien krijgt.’

Akkerbouwer en groenteteiler in Kessel-Eik

Wim van den Eertwegh

‘Dat er mensen langskomen om jou en je bedrijf te filmen, was voor mij een compleet nieuwe ervaring. We zijn een jaar lang gevolgd tijdens onze werkzaamheden op het bedrijf. Niet continu natuurlijk, maar de filmploeg is regelmatig langsgelkomen voor opnames. En dat waren lange dagen. In het begin was het best vreemd om een camera op je gericht te zien, maar gaandeweg raakte ik eraan gewend. Het is sowieso leuk om zelf mee te maken hoe zoiets werkt. We hebben eerst aan de keukentafel over ons bedrijf verteld, een soort kennismakingsgesprek, zeg maar. Aan de hand daarvan werden de items bepaald. Een belangrijk item wat je van tevoren nooit had kunnen bedenken, was de extreme wateroverlast op 15 juli toen ook hier de hele boel onder water stond. We hebben de ruwe versie van het eindresultaat gezien. Wat mij opviel, is dat er van hetgeen is gefilmd maar een klein deel overblijft. Dat is ook logisch, onder meer omdat er vier gezinnen zijn gevolgd voor een documentaire van ongeveer vijftig minuten.’

Paul van der Hulst

‘Het was een leuke ervaring en een prima gelegenheid ook om buitenstaanders op deze manier een kijkje in het leven van een rozenkwekerij te gunnen. We zijn nog steeds een familiebedrijf en met zijn vieren aandeelhouder. Voor mij was het, in tegenstelling tot mijn twee broers, niet echt vervelend om een camera op je te hebben gericht. Ik heb er ook al een beetje ervaring mee. Bovendien, wanneer ze eenmaal aan het draaien zijn, vergeet al vrij snel dat je wordt gefilmd. Van de drie locaties die we als bedrijf hebben, zijn er twee uitgelicht. Het ging dan onder meer over de dagelijkse werkzaamheden. Vorige week zijn de laatste opnames gemaakt. Toen hebben ze gefilmd hoe we als gezin de dag opstarten. Van het smeren van een boterham tot aan het naar school brengen van de kinderen. De filmploeg is ook met Valentijnsdag hier geweest, precies op het moment dat er een behoorlijk pak sneeuw lag. We hebben het toen onder meer over het energieverbruik gehad. Als ik op de preview afga, geeft de documentaire een mooi inkijkje in de sector.’

Rozenkweker in America